

SÖDERTÄLJE KOMMUN Kommunstyrelsen	
2014 -10- 06	
Dnr	Rnr

2014-10-06

Tjänsteskrivelse

Kontor

Kommunstyrelsens
kontor

Handläggare

Annelie Hallberg
08-523 020 13
Annelie.hallberg@sodertalje.se

Kommunstyrelsen

Förändringar i Södertälje kommuns styrprinciper inför kommande mandatperiod 2015-2018

Sammanfattning av ärendet

Utformningen av kommunens styrsystem regleras inte i några författningar. Det är upp till varje kommun att självständigt besluta om hur styrningen ska formuleras och beslutas. Det finns heller ingen vedertagen definition på vad som kännetecknar ett ändamålsenligt styrsystem för en kommun.

Förvaltningen lägger inför kommande mandatperiod förslag om tre förändringar som vi anser skulle öka förutsättningarna för framförhållning i beslutsfattandet och som skulle ge medborgare och medarbetare en ökad insikt i hur styrningen av kommunen egentligen går till.

De tre förslagen är:

1. Införande av ett av kommunfullmäktige antaget och för hela mandatperioden, gällande kommunprogram.
2. Översyn av nämndreglementen mm
3. Införande av en "stadsdirektörens instruktion".

1. Kommunprogram för Södertälje kommun

Utformningen av kommunens styrsystem regleras inte i några författningar. Det är upp till varje kommun att självständigt besluta om hur styrningen ska formuleras och beslutas. Det finns heller ingen vedertagen definition på vad som kännetecknar ett ändamålsenligt styrsystem för en kommun.

När man styr en kommun måste man göra det på såväl kort – som lång sikt. Det går inte att enbart förlita sig på de förutsättningar som beskrivs och antas i de årliga besluten om Mål och budget. Förvaltningen föreslår därför att ett kommunprogram, som beskriver fullmäktiges ambitioner för den kommande fyraårsperioden ska antas av kommunfullmäktige - för varje mandatperiod.

Programmet ska antas i samma ordning som Mål och budget, vilket innebär att förslaget arbetas fram av den politiska majoriteten varefter den politiska oppositionen ges möjlighet att lägga egna förslag innan det antas av kommunfullmäktige.

Tanken är att programmet ska bygga på ett hållbarhetsperspektiv och med utgångspunkt i Södertälje som geografiskt område. Det vore en fördel om kommunprogrammets disposition följde samma ämnesinriktade disposition som mål och budgetdokumentet omfattar.

Styrningen i Södertälje kommun sker idag i fyra nivåer. Kommunfullmäktiges prioriteringar i Mål och budget är nämndernas utgångspunkt för att tydliggöra hur nämndens verksamhet ska bidra till att nå den inriktning och de mål som fullmäktige fastställt. Dessa formuleras i verksamhetsplaner, som blir kontorschefens åtagande gentemot nämnden. I arbetsplaner på resultatområdesnivå och resultatenhetsnivå dokumenteras överenskommelse mellan olika chefsnivåer. Varje arbetsgrupp i organisationen ska ha en målstyrningstavla där verksamheten följs löpande följs upp så att beslut om nödvändiga åtgärder kan fattas. Varje nämnd ska i sin verksamhetsplan klargöra hur uppföljningen ska gå till och vilka regler som gäller för avvikelsehantering. En samlad uppföljning för hela kommunen gör i delårsbokslut per den sista april, per den sist augusti och i årsbokslut.

Även om Mål och budget är ett styrdokument för en treårsperiod så innehåller det främst styrsignaler för vad kommunen ska uppnå det kommande budgetåret. En kommun behöver för många av sina utvecklingsprocesser ta sikte på och bedriva sin verksamhet med längre framförhållning än vad som ges utrymme för i de förutsättningar som beskrivs och antas i de årliga besluten om Mål och budget.

Många kommuner antar idag också som komplement till de årliga budgetbesluten planer som sträcker sig över en längre tidsperiod och där syftet just är att nå en bättre framförhållning och att mål och ambitioner på ett tydligare sätt kan hanteras i planeringsprocessen. Benämningen på dessa planer skiljer lite från kommun till kommun t.ex. kommunprogram, strategisk plan, flerårsplan m.fl.

Ett kommunprogram ska antas av kommunfullmäktige och beskriva fullmäktiges ambitioner för den kommande mandatperioden. Programmet ska vara ett offentligt material som redovisas för kommunens medborgare.

Programmet ska antas i samma ordning som Mål och budget, vilket innebär att förslaget arbetas fram av den politiska majoriteten varefter den politiska oppositionen ges möjlighet att lägga egna förslag innan det antas av kommunfullmäktige.

Förvaltningen förslår att ett program för Södertälje kommun fortsättningsvis ska antas för varje ny mandatperiod, med början för perioden 2015 - 2018. Benämningen Kommunprogram, förordas.

Kommunprogrammet bör antas senast under mandatperiodens första vår.

2. Översyn av nämndreglementen

Nämndernas reglementen innehåller bl a bestämmelser om vilka uppgifter och befogenheter kommunfullmäktige har ålagt respektive nämnd. I vissa fall kan dock dessa bestämmelser vara otydliga och därför kan den löpande bedömningen av nämndens uppgifter och befogenheter bli oklar på ett sätt som inte vare sig är rationellt eller rättssäkert. Ett exempel på en sådan otydlighet är miljönämndens hantering av ärenden som gäller inrättande av skyddsområden, t ex naturreservat, som i praxis har kommit att tolkas som att nämnden på egen hand fattar beslut om inrättande av nya naturreservat. Denna tolkning är dock inte självklar och utgör därför ett exempel på sådant som behöver tydliggöras genom förändrad skrivning i nämndens reglemente. Det finns av allt att döma även andra frågor i nämndreglementena som kan behöva ses över och förtydligas. Dessa behöver därför ses över och uppdateras.

En annan fråga som behöver beläggas i detta sammanhang är vår interna beredning inför beslut i ärenden som i olika utsträckning kan beröra flera av kommunens nämnder och verksamhetsområden. Idag har vi ofta inte bara en omfattande beredning inom förvaltningsorganisationen utan även en hantering som innebär beslutsfattande i flera av våra nämnder. Det bör undersökas om inte denna interna beredning kan förenklas och mer hanteras i olika delar av förvaltningsorganisationen snarare än i flera olika nämnder inför avgörande beslut. Detta kan komma att påverka hur våra reglementen formuleras.

3. Stadsdirektörens instruktion

I den svenska modellen finns det ingen författning eller beskrivning som reglerar vad som gäller avseende en kommunchefs ansvar och befogenheter. Den enda reglering som finns är vallagens beskrivningar som anger att kommunchefen inte är valbar till politiskt ämbete i den kommun där han/hon verkar. Det anses ligga inom ramen för det kommunala självstyret att varje kommun självt definierar hur ansvarsfördelningen ska se ut.

Detta innebär inte att oklarheter kring rollens innehåll är av godo eller eftersträvansvärt. Tvärtom finns det en rad problem och konflikter som kan uppstå som en följd av att man inte diskuterat igenom och beslutat hur gränsdragningen mellan det politiska ansvaret och tjänstemannaansvaret ska vara formulerat. Frågan har t ex aktualiserats i direktiven till den nu sittande kommunallagsutredningen.

I många bolag fattar styrelsen ett aktivt beslut om "VD instruktion" som syftar till att klargöra ansvar och befogenheter för VD, och som formulerar var gränsen mellan styrelsens och VD:s ansvar går. Förvaltningen anser att det på motsvarande sätt skulle vara önskvärt att stadsdirektörens ansvar och befogenheter reglerades i instruktion som fastställdes av kommunstyrelsen.

I kommunstyrelsens arbetsordning regleras bl a sådant som rör hur tjänstemannaorganisationen genom kommunstyrelsens kontor ska stödja kommunstyrelsen i dess arbete. Utarbetandet av en instruktion för stadsdirektören kan förväntas föranleda justeringar och kompletteringar i arbetsordningen. I det fall så är fallet avser förvaltningen även komma med förslag till sådana ändringar.

Förvaltningen föreslår att kommunstyrelsen ges i uppdrag att vid något av de första sammanträdena under nästa mandatperiod anta en "stadsdirektören instruktion".

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Eventuella ekonomiska konsekvenser av kommunprogrammet får beaktas årligen i Mål och budget.

Förvaltningens förslag till kommunstyrelsen:

1. Kommunstyrelsen uppdrar till förvaltningen att utarbeta ett förslag till instruktion för stadsdirektören.
2. Kommunstyrelsen uppdrar till förvaltningen att genomföra en översyn av

nämndreglementena.

Förvaltningens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige beslutar att ett kommunprogram för Södertälje kommun ska antas för varje mandatperiod, med början för perioden 2015 - 2018.

Martin Andrae
Stadsdirektör

Beslutet expedieras till:

Akten

Stadsdirektören